

Nr 7.

Ankom till Riksdagens kansli den 21 mars 1912 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående förenkladt förfarande vid val af Riksdagens utskott.

Närvarande: Herrar Bonde, Trygger, Hagström, Clason, Bellinder, von Geijer, Mannheimer, Kjellén, Wavrinsky, von Mentzer, Skarstedt*), Jansson i Djursåtra, Ericson, Nilsson*), Nyström, Edén, Larsson i Västerås, Magnusson, Janson i Bråten och Kropp.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom Andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 77, har herr *Rydén* hemställt, »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och därpå grundadt förslag till bestämmelser om ett förenkladt förfarande vid val af Riksdagens utskott.»

Till stöd för sin framställning har motionären anført följande:

»De i år förrättade utskottsvalen ha gifvit ökad stöd åt en uppfattning, jag redan förut hyst, att de former Riksdagen gifvit åt valen af ledamöter och suppleanter i Riksdagens utskott äro onödigt tungrodda och tidsödande. I och med de proportionella valens genomförande ha partibildningarna i Riksdagen blifvit så konstanta, att enhvar på förhand kan räkna ut, huru valen utfalla. Hvarje parti vet, huru många platser det kommer att förfoga öfver, och inom de olika partierna bestämmas hvilka som skola representera vederbörande parti i de olika utskotten. När man på valdagen finner de olika partiernas listor på sin pulpet i

plenisalen, kan man med en osviklig bestämdhet säga, huru utskotten komma att bli sammansatta. Hela valet kunde verkställas sålunda, att en person uppläste namnen på partilistorna, hvilka sedermera af kamraren med acklamation godkändes. Valen kunde vara undanstökade på några minuter med precis samma resultat.

Man måste verkligen fråga sig om det numera är rimligt att spilla bort flera arbetsdagar på rent onödiga promenader kring talmansbordet. Nog bör här kunna göras en reform, som inbesparar åtminstone något af en dyrbar och — enligt hvad erfarenheten visar — otillräcklig arbetstid.

Huru en sådan reform lämpligen bör ske, torde här vara obehöfligt att närmare utreda. Den kan ju, då den erfordrar grundlagsändring, närmare öfvervägas intill 1914 års riksdag. Emellertid erbjuda sig utan vidare ett par alternativ att välja mellan. Det ena är en officiell registrering af partilistorna hos talmannen, efter hvilken desamma bli giltiga, om intet missnöje anmäles inom viss tid. Det andra — och det som måhända mest öfverensstämmer med svenska vanor och föreställningar — vore att föreskrift utfärdades om att valen skulle förrättas medels acklamation, när framställning ej gjordes om annat tillvägagångssätt. Detta sistnämnda förfarande användes redan genom öfverenskommelse inom många landsting, ehuru inom dessa ännu ej bestämts något om proportionella val. Och på remissen till vederbörande kommunala myndigheter angående fjorårets Riksdags skrifvelse om proportionella val till vissa utskott och nämnder inom landsting och stadsfullmäktige, ha dessa mycket allmänt uttalat sig för en sådan anordning, som den här omförmälda. I praktiken kommer den med all sannolikhet att medföra, att utskottsplaceringarna ordnas genom öfverenskommelse mellan de olika partierna. Endast då sådan icke kan uppnås, skulle den nuvarande tidsödande proceduren behöfva tillgripas.

Då det enligt min mening tillkommer Riksdagen, som drages med åtskilliga byråkratiska och tungrodda anordningar, att gå i spetsen för afskaffande af onödig formalism och omständlighet, dristar jag mig här vördsamt peka på en nyttig och praktisk reform.»

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet finner sig ej kunna dela den af motionären uttalade uppfattningen, att de af honom påpekade olägenheterna af det sätt, hvarpå utskottsvalen inom Riksdagen för närvarande förrättas, äro af den betydelse, att någon förändring därutinnan är af behovet påkallad. Vid den tidpunkt, då dessa val företagas, är arbetsmaterialet endast i mindre

omfattning förelagdt Riksdagen, och riksdagsarbetet har i följd däraf icke hunnit så sättas i gång, att den tid, som af nämnda val upptages, skulle kunna i någon väsentlig grad inverka på detta arbete.

Den hittills vunna erfarenheten har icke heller gifvit vid handen, att partigränserna inom kamrarna äro så bestämdt uppdragna, som motionären tyckes förutsätta. Det har ej visat sig, att Riksdagens samtliga ledamöter funnit det oafvisligen nödvändigt att bestämdt ansluta sig till något visst parti, och i trots af det proportionella valsystemets införande hafva jämväl vid tillsättandet af Riksdagens utskott vid flera tillfällen vissa fluktuationer gjort sig gällande. Motionären synes dessutom ej tillräckligt hafva beaktat den innebörden hos det proportionella valsystemet, att detsamma afser att bereda tillfälle ej blott åt olika partier att inom de valda korporationerna blifva representerade i förhållande till sina anhängares antal, utan äfven åt skilda meningsriktningar inom partierna att också få göra sin mening gällande, och anser sig utskottet äfven böra erinra därom, att just denna senare omständighet under den korta tid, som det proportionella systemet tillämpats vid utskottsval, redan utöfvat inflytande på ifrågavarande val.

Med stöd af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att herr Rydéns ifrågavarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 mars 1912.

På utskottets vägnar:

CARL CARLSON BONDE.
